

Обличчя

МОЖЛИВІСТЬ ПРОЖИТИ БАГАТО ЖИТТІВ...

*Розмова з актрисою Національного
театру російської драми
ім. Лесі Українки,
заслуженою артисткою
України
Лідією Яремчук.*

- Лідіє Григорівно, бажання бути артисткою виникає у дівчаток здебільшого ще з дитинства. Майже кожна мріє бачити себе на сцені, на кіноекрані. У Вас бажання бути актрисою теж з'явилося змалку?

- Так, десь із другого класу. Дівчата у нашому дворі мріяли стати артистками. У мене теж було таке бажання. Воно було потаємним, але сильним. А потім, уже в шостому класі, я дізналася, що майже всі мої подруги ходять в Будинок піонерів на студію художнього слова, якою керувала Фаїна Соломонівна Ковалевська. Я подумала: як же так, у мене ж нічого не вийде з моєю мрією, якщо я в цю студію не піду! І хоч я дуже соромилася, та пішла. Що мене особливо лякало у цій студії, то це участь у шкільних олімпіадах. Там треба було голосно, дзвінко декламувати вірші. Для мене це була катастрофа. Керівник студії до мене придивлялася, щось пропонувала, запитувала: "Що тобі подобається?" Якось я набралася сміливості й випалила: "Паустовський!" Мені тоді було 13 років, вона здивувалася, але сказала добре підготуватися. І я прийшла зі своїм улюбленим оповіданням, прочитала його. Я

й зараз, коли є настрій, на концертах виконую його твори. Мені дуже подобається цей автор. Він писав у страшні, голодні, важкі часи, але твори його такі романтичні, світлі, й вони не втратили актуальності у наші часи.

- Лідіє Григорівно, сьогодні, коли театрові віддано 25 років і Ви вже знаєте всі його грані - і авансцену, і куліси, як би Ви визначили, що дала Вам ця професія?

- Мені хотілося б підкреслити: для мене залаштункова частина театру менш цікава, я ніколи цим не захоплювалася, мабуть, в силу характеру чи виховання, не знаю. Головне - сцена. Це просто якийсь напівейфорійний стан - з одного боку, і неймовірна праця - з другого. І відчай, і сльози, і невдоволення, і, повторюю, надмірна праця. Що дала мені акторська професія в житті? Як вам сказати? Колись на творчій зустрічі мене теж запитали про це, я розгубилася, щось жартома відповіла, а потім, вдома, подумки поверталася до цього запитання. І ось як я визначила. Я особисто проживаю життя один раз, лише один. А театр подарував мені можливість прожити багато життів. Іноді вони проживають-

ся повно, глибоко, іноді трохи вужче, а то й зовсім поверхово. Але головне - це можливість прожити.

- Чи є відчуття, що актриса - людина незвичайна? І взагалі, як Ви ставитеся до популярності, до глядацького визнання, квітів, успіху?

- Звичайно, це приємно, але це, на мій погляд, не головне. Доля до мене прихильна: була і увага, і квіти. Якщо замислитися глибше, мені здається важливим зв'язок, який єднає особу з професією. Ми оволодіваємо нею, завдяки цьому можемо миттєво відчувати ситуацію, розшарування сил, не тільки на сцені, а й у житті. Розумієте, звичка дошукуватися у всьому підтексту, розбиратися у відчуттях, прагненнях, вчинках інших людей - це досвід. І частенько, потрапляючи у якісь складні життєві ситуації, я досить швидко можу схопити їх, зорієнтуватися. Для своїх друзів я часто буваю справжнім психотерапевтом.

- Лідіє Григорівно, Ви зіграли на сцені театру ім. Лесі Українки близько 50 ролей. Як Ви ставитеся до своїх героїнь, чи всі вони однаково дорогі, чи є улюблені, про які пам'ятаєте завжди?

- Звичайно, всі ролі різні. Дорогі, тому що в них вкладаєш і час,

Лідія Яремчук у виставі "Справедливість" - моє ремесло" за п'єсою Л.Жуховицького. Режисер Е.Митницький. Київський театр російської драми ім.Лесі Українки. 1969.

і нерви, і сльози, і переживання, і думки, веселі чи важкі. Це все хвилини життя. Але можу сказати, що не до всіх ролей ставлюся однаково. Деякі були прохідні, тому що й драматургія різна, і режисура. Тому й результат бував різний. Згадую, я грала у виставі "Межа спокою" маленький епізод, я його неймовірно любила. Він потребував концентрації почуттів, треба було зіграти і біль, і пристрасть, і ніжність, і образу... Так що все індивідуальне, залежить від того, наскільки роль твоя. Я завжди любила грати класику. Той високий рівень думок, почуттів, які закладені у таких п'єсах, як "Вишневий сад" Чехова, де я грала і Варю, і Аню, як "Гравець" Достоевського. А ще "Влада темряви", "Іванов".

- У багатьох акторів виникає потреба творчої реалізації поза стінами рідного театру. Я знаю, що у Вас є творчі пошуки у такому жанрі як моновистави. І театр "Сузір'я" дає можливість Вам, як і багатьом іншим акторам, реалізовувати творчі задуми. Тут Ви створили три вистави: "Угорська Медея", "Чотири допити", "Сватання по-сільському". У моновиставі, та ще й у невеличкому театрі, де глядач на відстані простягнутої руки, його увагу треба концентрувати лише на собі. Як Вам це вдається? За рахунок чого Ви, так би мовити, тримаєте глядача?

- Підготовка до таких вистав незвичайна, тому що тут технологія акторської гри зовсім інша, ніж на сцені мого рідного театру. На малій сцені, справді, безперервний процес - коли глядач

перед тобою, за тобою і ти не можеш перепочити. Я завжди говорю, що це, як живе кіно. З одного боку, тому що є крупний план, а з іншого, тому що це ілюзія щохвилинності життя.

Добрі слова хочу сказати про Олексія Кужельного, художнього керівника театру "Сузір'я". Він справжній професіонал, працювати з ним мені, як актрисі, дуже легко. Готуючись до таких вистав, як "Угорська Медея", я намагаюся перед тим навіть не виходити на вулицю. Для мене травма - коли на виставу доводиться їхати у транспорті. Адже треба зосередитися на внутрішньому стані, який допоможе донести до глядачів на вечірньому спектаклі життя героїні, не розплескати той стан. "Угорська Медея" дорога мені ще й тому, що довелося грати її у Будапешті на фестивалі цієї п'єси. Арпад Гйонц - автор п'єси - визнав нашу виставу найцікавішою. Після вистави він наговорив мені стільки добрих схвальних слів, що мені вистачило цього на кілька років.

- Лідіє Григорівно, театр, викладання в Інституті театрального мистецтва займають весь Ваш час. Але все ж таки є, напевно, і щось інше, що приносить радість, дає наснагу. Що Вам подобається, окрім театального мистецтва?

- Зараз я вже не так часто ходжу до театру, кінотеатру. На виставу в інший театр іду тільки тоді, коли впевнена, що вона мені сподобається. Тому що отримувати негативні емоції я вже не можу і не хочу. Я безмежно люблю інструментальну музику, оперу, балет, живопис, скульптуру. А архітектура!... Це взагалі

якийсь дивний стан душі! Я люблю читати, це мій світ. Доля подарувала мені невелике коло дуже хороших друзів. Радію від спілкування. Займаюся родиною. Отак і проходить моє життя поза театральне.

- Зі сцени Вам доводиться говорити словами своїх героїнь. Інколи слова збігаються з вашими життєвими уявленнями, інколи - ні. Зараз Ви маєте змогу звернутися до читачів, потенційних театральних глядачів не рядками ролі, а власними словами.

- Що сказати... Кілька років тому в майстерні мого приятеля-скульптора я познайомилася з молодим хлопцем, який бачив мене на сцені й упізнав. Він часто ходив у наш театр, дивився багато вистав. Я не могла зрозуміти, чому в молодого бізнесмена такий інтерес до театру. Запитала: "Може, ви хотіли колись бути артистом?" Він відповів: "Ні". "Тоді чому ви так часто ходите в театр?" А він мені коротко, якимось навіть зі смутком: "За ілюзіями". Мене тоді це здивувало. Людина, яка існує в іншому світі, крутиться, робить гроші, їй потрібні ілюзії. Мені здається, що мистецтво, і зокрема театр, дає людині змогу примирення, хоча б на деякий час, із життям. Отже, приходьте в театр. За ілюзією, нехай і короткочасною. У театрі можна розважатися, можна сміятися, а можна і не сміятися, але найважливіше - це момент співчуття, коли можна когось пожаліти, навіть розплакатися. Ці почуття нам потрібні. Я бажаю всім душевної щедрості, терпіння, доброти, достатку і здоров'я.

Алла Підлужна.

Лідія Яремчук у фільмі "Біле коло".

Режисер Ю.Лисенко. 1974.

Лідія Яремчук у виставі "Обеж" за п'єсою Б.Нушича. 1985.

Режисер І.Міносова